

Vergaderjaar 2004–2005

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

Nr. 371

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Klaas de Vries (PvdA), Van Heemst (PvdA), Vos (GroenLinks), Rouvoet (ChristenUnie), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Verbeet (PvdA), ondervoorzitter, Wolfsen (PvdA), Jan de Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Eerdmans (LPF), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Griffith (VVD), Van der Laan (D66), Visser (VVD), Azough (GroenLinks).
Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Timmer (PvdA), Halsema (GroenLinks), Van der Staaij (SGP), Kalsbeek (PvdA), Van Velzen (SP), Tjon-A-Ten (PvdA), Van Baalen (VVD), Blok (VVD), Hirsi Ali (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Arib (PvdA), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Varela (LPF), Joldersma (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Örgü (VVD), Lambrechts (D66), Rijpstra (VVD), Karimi (GroenLinks), Vergeer (SP), Hermans (LPF).

² Samenstelling:

Leden: Kalsbeek (PvdA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), voorzitter, Vos (GroenLinks), Cornielje (VVD), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), De Pater-van der Meer (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Wolfsen (PvdA), Spies (CDA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Van der Ham (D66), Haverkamp (CDA), Van Fessem (CDA), Smilde (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (LPF), Boelhouwer (PvdA), Szabó (VVD), Van Hijum (CDA).
Plv. leden: Klaas de Vries (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Fierens (PvdA), Halsema (GroenLinks), Schippers (VVD), Dubbelboer (PvdA), Kant (SP), Rijpstra (VVD), Slob (ChristenUnie), Hirsi Ali (VVD), Griffith (VVD), Rambocus (CDA), Van Gent (GroenLinks), Çörüz (CDA), Hermans (LPF), Van Haersma Buma (CDA), Koşer Kaya (D66), Bruls (CDA), Van Bochove (CDA), Algra (CDA), Hamer (PvdA), Varela (LPF), Leerdam

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 20 mei 2005

De vaste commissie voor Justitie¹, de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties² en de vaste commissie voor Europese Zaken³ hebben op 12 april 2005 overleg gevoerd met minister Donner van Justitie over **de brief d.d. 14 februari 2005 inzake Ontwerp voor een kaderbesluit inzake de bewaring van telecommunicatieverkeersgegevens (23 490, nr. 360)**.

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

Mevrouw **Jonker** (CDA) meent dat niet de vraag is óf er een gemeenschappelijke regeling met betrekking tot het bewaren van telecommunicatieverkeersgegevens moet komen, maar hoe deze eruit moet komen te zien en hoe in de randvoorwaarden wordt voorzien. Dat criminaliteit internationaliseert en dat die ontwikkeling door een dergelijke regeling effectief bestreden kan worden staat buiten kijf, maar de procedure om tot die regeling te komen gaat haar te snel. Doordat er nog meerdere open einden zijn, weet niemand hoe de regeling er definitief uit gaat zien en met welke voorwaarden deze omkleed zal zijn, terwijl het volgens de voorliggende brief van de minister de bedoeling is dat de desbetreffende voorschriften voor 1 juni 2005 worden aangenomen.

(PvdA), Balemans (VVD), Eski (CDA), Vergeer (SP).

³ Samenstelling:

Leden: Van Nieuwenhoven (PvdA), Dijkzma (PvdA), voorzitter, De Haan (CDA), Koenders (PvdA), Atsma (CDA), Karimi (GroenLinks), Timmermans (PvdA), Van Bommel (SP), Albayrak (PvdA), Van der Staaij (SGP), Waalkens (PvdA), Weekers (VVD), Balemans (VVD), Van Baalen (VVD), Van Winsen (CDA), Van den Brink (LPF), Duyvendak (GroenLinks), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Van Dijk (CDA), Nawijn (LPF), ondervoorzitter, Dubbelboer (PvdA), Van der Laan (D66), Brinkel (CDA), Szabó (VVD), Griffith (VVD), Jonker (CDA).

Plv. leden: Duivesteijn (PvdA), Kruijssen (PvdA),

Hessels (CDA), Van Heteren (PvdA), Çörüz (CDA), Halsema (GroenLinks), Bussemaker (PvdA), De Wit (SP), Eijsink (PvdA), Rouvoet (ChristenUnie), Douma (PvdA), Wilders (Groep Wilders), Veenendaal (VVD), Geluk (VVD), Algra (CDA), Van den Brink (LPF), Vos (GroenLinks), Vergeer (SP), Ormel (CDA), Duivesteijn (PvdA), Buijs (CDA), Varela (LPF), Fierens (PvdA), Hirsi Ali (VVD), Dittrich (D66), Ferrier (CDA), Dezentjé Hamming (VVD), Spies (CDA).

De brief van de minister van 6 april jongstleden aan de Eerste Kamer laat naar het oordeel van mevrouw Jonker ruimte ten aanzien van de doelstelling van het Kaderbesluit inzake de bewaring van telecommunicatieverkeersgegevens. Op pagina 2 van brief A staat weliswaar dat door de Raad is voorgesteld de doelstelling niet bij voorbaat in te perken tot ernstige strafbare feiten, maar er staat niet dat Nederland daarmee niet kan instemmen. In brief B staat dat aanpassingen in de tekst zullen worden opgenomen zodat de toegang tot de gegevens is voorbehouden aan gevallen waarin sprake is van ernstige vormen van criminaliteit. Mevrouw Jonker vraagt om meer duidelijkheid over de Nederlandse standpunten en over de kans dat besloten wordt de gegevens ook vrij te geven als er geen sprake is van zware criminaliteit.

Daarnaast is van belang dat meer helderheid wordt verschaft over proportionaliteit tussen middel en doel met betrekking tot artikel 8 van het EVRM. Zo wordt op pagina 2 van de brief d.d. 6 april jongstleden gesproken van: de doelstelling van een bewaarplicht onderscheiden van de toegang tot de bewaarde gegevens. Wat wordt daarmee bedoeld? Het is goed dat de minister teneinde de aanbieders niet onnodig te belasten, overweegt een onderzoek te doen naar de effectiviteit van de criminaliteitsbestrijding en naar de vraag of de te maken keuzes in verhouding staan tot het doel. In de brief aan de Eerste Kamer wordt melding gemaakt van een onderzoek dat de Erasmus Universiteit zal verrichten naar nut en noodzaak van de bewaarplicht. Is dat evenwel hetzelfde onderzoek als dat waarnaar in de brief van 14 februari wordt verwezen? Zo dit het geval is, vraagt mevrouw Jonker zich af of met de beantwoording van deze onderzoeksvraag wel de benodigde en beoogde helderheid verkregen kan worden.

Uit brieven van de aanbieders blijkt dat er nog geen overleg met hen is geweest. Klopt dit? De minister is voor een evenwichtige regeling die rekening houdt met de huidige manier van werken van de aanbieders en met de uit de bewaarplicht voortvloeiende kosten. Hoewel het logisch is dat een formeel gesprek pas kan plaatsvinden als duidelijk is welke besluiten genomen zullen worden, had een oriënterend gesprek wel dege-lijk kunnen leiden tot meer begrip tussen aanbieders en overheid. Wat is de mening van de minister hierover?

Daarnaast is mevrouw Jonker benieuwd naar zijn reactie op berichten als zou het KPMG-onderzoek met betrekking tot het bewaren van verkeersgegevens op oude cijfers zijn gebaseerd.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA) wijst erop dat experts en juristen in zowel de Europese Commissie als de Europese Raad aangeven dat de rechtsgrondslag voor bewaring van telecommunicatieverkeersgegevens niet is gelegen in de derde pijler van het EU-verdrag maar in de eerste pijler. Laatstgenoemde pijler bevat de richtlijn die bepaalt dat er geen sprake kan zijn van een Europese bewaarplicht voor verkeersgegevens en dat deze gegevens alleen door providers bewaard mogen worden ten behoeve van het maken van facturen etc., waarna ze zo snel mogelijk vernietigd dienen te worden. Indien individuele lidstaten op dat punt verder willen gaan als de veiligheid op het spel staat, dienen ze dat met hun nationale parlementen te regelen. De vraag is dan ook waarom de premiers van de Europese Raad ernaar streven de bewaring van verkeersgegevens voor 1 juni 2005 te hebben geregeld. Heeft dat te maken met het feit dat er na die datum een Europese grondwet is, waarin staat dat de Europese, dus ook de Nederlandse burgers beschermd moeten worden en dat zowel de nationale parlementen als het Europees Parlement instemmingsrecht hebben als er iets aan die bescherming wordt veranderd? Feit is dat het Nederlands parlement op dit moment zeer beperkt van zijn instemmingsrecht gebruik kan maken doordat het te laat en verkeerd wordt geïnformeerd, geheime documenten niet beschikbaar zijn en er niet over

non-papers meegepraat mag worden, hetgeen in feite ook geldt voor de rol van het Europees Parlement in dezen.

Het voorliggende voorstel van de Europese Raad gaat zeer ver, daar de privacy van Europese burgers erdoor zal worden geschonden zonder dat zij erover geïnformeerd worden en zonder de garantie dat «big brother»-verschijnselen niet zullen voorkomen. Bovendien zullen de burgers die niet om een dergelijke bewaarregeling hebben gevraagd, wel voor de kosten hiervan opdraaien omdat die door de providers zullen worden doorberekend in de tarieven. De manier waarop het voorstel ter instemming aan de Kamer zal worden voorgelegd heeft dan ook een sterk «slikken of stikken»-karakter.

Gelet op het vorengaande vraagt mevrouw Albayrak de minister met klem om tijdens de aankomende Raad zijn collega's te vragen de onderhandelingen over de bewaarplicht te staken nu blijkt dat de rechtsgrondslag voor onderbrenging in de derde pijler ontbreekt, dit in afwachting van het door de Europese Commissie toegezegde initiatiefvoorstel. Zo hij daar niet toe bereid is, wil hij dan in ieder geval bij zijn collega's in de Raad bepleiten dat er een Europees onderzoek komt naar nut en noodzaak van telecommunicatiegegevensopslag en dat in afwachting van de resultaten daarvan geen onomkeerbare beslissingen worden genomen?

Mevrouw **Vos** (GroenLinks) constateert dat ondanks het feit dat alle marktpartijen op het gebied van telecom en internet, de consumentenorganisaties, de Europese Commissie en het Europees Parlement zich verzetten tegen het voorgenomen kaderbesluit inzake de bewaring van telecommunicatieverkeersgegevens, de Europese Raad blijft volharden in het door hem ingeslagen pad in dezen. Uiteraard moeten grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme worden aangepakt, maar dan wel op een effectieve manier waarbij nut en noodzaak vaststaan. De samenleving mag niet met onhaalbare en onbetaalbare eisen opgezadeld worden. Waar het kabinet miljoenen euro's ter beschikking stelt voor de kenniseconomie, zadelt het diezelfde kenniseconomie hierdoor met een kostenpost van miljoenen euro's op. Waar het kabinet het belangrijk vindt dat de burgers stemmen vóór de Europese grondwet, waarin de democratie voorop staat, geeft het zelf volstrekt het foute voorbeeld door in een onderonsje in de Europese Raad dit punt van de bewaarplicht te willen regelen.

Daarnaast kunnen vraagtekens geplaatst worden bij de rechtsgrond van het voorstel tot het kaderbesluit. Zo is er volgens de legal service van de Raad van Ministers als die van de Europese Commissie geen rechtsgrond om de onderhavige bewaarplicht onder te brengen in de derde pijler. Naar het oordeel van mevrouw Vos dient de Europese Commissie hierbij het voortouw te nemen, waarbij de democratische controle door het Europees Parlement wordt uitgevoerd. Zij sluit zich dan ook aan bij het pleidooi van mevrouw Albayrak voor stopzetting van de onderhandelingen terzake in de Europese Raad en voor het houden van een adequaat Europa-breed onderzoek naar nut en noodzaak van genoemde bewaarplicht.

De minister geeft in zijn brief van 14 februari jongstleden aan, dat de regeling niet in strijd is met de Europese richtlijn voor elektronische communicatie en dat inbreuk op de privacy in bepaalde gevallen toegestaan is. Wanneer alle informatiegegevens van alle Europese burgers onder deze richtlijn zullen vallen, wordt volgens mevrouw Vos evenwel niet voldaan het beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit.

De providers hebben terecht geklaagd over de hoge kosten waarmee zij worden geconfronteerd als de regeling ingaat. De minister van Economische Zaken heeft zonder voorafgaand overleg met hen aangekondigd dat de vergoedingen voor aftappen van gesprekken fors omlaag gaan. Hoe verhoudt dit zich tot zo-even genoemde hogere kosten voor providers?

Mevrouw **Gerkens** (SP) ziet het Cybercrimeverdrag als een belangrijk middel in de strijd tegen criminaliteit en terrorisme. Dit verdrag maakt het mogelijk om gegevens te verkrijgen van personen die van misdrijven worden verdacht en van degenen die zich in hun kring bevinden. De minister wil echter verdergaan, namelijk door alle verkeersgegevens te bewaren zonder dat duidelijk is of die aanpak zinvol is, aangezien de resultaten van het onderzoek dat daarnaar wordt gedaan, nog niet bekend zijn. Door het College Bescherming Persoonsgegevens is aangegeven dat met de huidige technologieën het ondoenlijk is om binnen een acceptabele termijn tot een systeem te geraken waarbij al deze gegevens geraadpleegd kunnen worden. Bovendien is het de bedoeling dat de kosten die verbonden zijn aan de bewaarplicht worden verhaald op de consument, hetgeen mevrouw Gerkens afwijst.

Kernvraag is overigens of het onderhavige kaderbesluit over de bewaarplicht wel in aanmerking zou moeten komen voor behandeling door de Tweede Kamer. Volgens een rapport van de Europese Commissie dient vanwege de aard van de te bewaren gegevens en de bewaartermijn deze kwestie te worden geregeld in de eerste pijler. De Raad van Ministers heeft op 5 april jongstleden deze zienswijze van de Commissie met zoveel woorden erkend. Ondanks de juridische twijfel, het niet kunnen aantonen van nut en noodzaak en de enorme kosten die ermee zijn gemoeid, is de minister voornemens de bewaarplicht onder te brengen in de derde pijler. Mevrouw Gerkens doet een dringend beroep op hem om op zijn schreden terug te keren en om de Europese Commissie de ruimte te geven een nieuw voorstel terzake te ontwikkelen.

Mevrouw Gerkens sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Vos over de verlaging van de vergoeding voor het aftappen van gegevens.

Mevrouw **Van der Laan** (D66) heeft de stellige indruk dat in het geval gekozen wordt voor onderbrenging van de bewaarplicht in de derde pijler in feite alles in de achterkamertjes van de Europese ministers wordt geregeld, waarbij het Europees Parlement slechts met de grootst mogelijke moeite via veto's kan ingrijpen. Behandeling in de eerste pijler daarentegen zorgt voor meer transparantie, waarbij het Europees Parlement als medewetgever een duidelijke inbreng heeft. In plaats van vooruit te lopen op de toekomstige Europese grondwet op grond waarvan EU-voorstellen voortaan in volle openbaarheid worden behandeld, volhardt de minister in dit voorstel, ook al is duidelijk dat het juridisch niet goed is onderbouwd. Mevrouw Van der Laan zou dan ook graag zien dat het voorstel van tafel gaat zodat de bewaarplicht geregeld kan worden via de democratische procedure van Europese Commissie en Europees Parlement. Het voorstel wordt gepresenteerd als een maatregel om terrorisme te bestrijden, maar klaarblijkelijk zal het ook om andere strafzaken gaan. Bij de voorbeelden van jurisprudentie in de bijlage bij de brief van 14 februari zit echter geen enkele terrorismezaak. De vraag is dan ook wat de meerwaarde is van de richtlijn tot het bewaren van verkeersgegevens en of het middel in proportie staat tot het doel ervan. Misdadigers en potentiële terroristen zullen wel degelijk naar andere wegen van communicatie zoeken als zij weten dat hun gegevens worden bewaard. Bovendien zullen als gevolg van deze maatregel de diensten van providers duurder worden, waarvan de kosten zullen worden afgewenteld op onschuldige burgers. In dit kader pleit mevrouw Van der Laan voor een level playing field, teneinde te voorkomen dat naarmate providers meer klanten hebben en dus geconfronteerd worden met hogere kosten met betrekking tot de bewaarplicht, er bij hen een soort tegengesteld incentive wordt gecreëerd om juist klanten kwijt te raken.

Verder is de vraag hoe en door wie toegang kan worden verkregen tot de gegevensinformatie. Wie geeft een provider de opdracht tot informatieverstrekking en op welke manier gaat die informatie naar de aanvrager?

Hoe kan gewaarborgd worden dat in overeenstemming met de huidige gangbare juridische privacybeschermingsregelingen gehandeld wordt?

De heer **Eerdmans** (LPF) meent dat bij terrorismebestrijding, met name bij de opsporing van terroristen, privacybescherming een zeer rekbaar begrip is. Het is onontkoombaar dat hierbij ook onschuldige mensen de dupe zijn, omdat verdachten zich veelal unaniem in de massa begeven. Tot op heden kennen Spanje, Italië, Frankrijk, België, Groot-Brittannië en Denemarken een bewaarplicht van verkeersgegevens. Kan de minister uitleggen waarom bijvoorbeeld Duitsland daartoe nog niet heeft besloten? Is dat om reden dat het bewaren van die gegevens niet zo effectief blijkt te zijn? Dit brengt de heer Eerdmans op de cruciale vraag wat het verwachte nut is van de bewaarplicht. Wat loopt Nederland mis als het niet besluit tot instelling ervan? Duidelijk is op voorhand wel dat de maatregel hogere kosten met zich brengt die uiteindelijk voor rekening van de burger komen. Daarnaast is vooralsnog niet uit te sluiten dat als gevolg van de bewaarplicht terroristen/misdadigers andere, nu nog onbekende illegale wegen zullen bewandelen ten aanzien van onderling verkeer. Zo geldt voor flat rate-abonnementen en prepaid- SIM-kaarten geen registratieplicht. Ook valt te denken aan het via cryptografie uitwisselen van gegevens, zodat die voor anderen niet leesbaar zijn. De vraag is ook hoe straks om te gaan met het reservoir aan gegevens van 450 miljoen Europese burgers als met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geconcludeerd kan worden dat de gegevens van de echt kwaadwillenden er niet eens onderdeel van uitmaken.

Daar de efficiency van de maatregel vooralsnog niet bewezen is en er in dit verband wellicht zelfs gevreesd moet worden voor een zinloze exercitie in Europees verband, is haast met de invoering ervan dan ook een slechte raadgever. Het verdient naar het oordeel van de heer Eerdmans de voorkeur om eerst het onderzoek van de Erasmus Universiteit naar nut en noodzaak van de maatregel af te wachten alvorens onomkeerbare stappen in dezen te zetten.

Hoewel mevrouw **Griffith** (VVD) onderkent dat de bewaarplicht een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de burgers kan betekenen, onderschrijft zij de intentie van het voorliggende ontwerp-kaderbesluit, juist waar verkeersgegevens een steeds belangrijker rol vervullen bij ernstige vormen van criminaliteit. In het kader van de Europese harmonisatie is het wel belangrijk dat er voor de providers sprake is van een gelijke concurrentiepositie.

Aangezien de minister in zijn brief van 14 februari niet heeft aangegeven welke onderhandelingspositie hij in Brussel zal innemen, rijst de vraag hoe lang de bewaarplicht volgens hem moet duren en welke gegevens door de providers bewaard moeten worden. Met betrekking tot de waarborgen heeft de minister gezegd dat de regels van het Wetboek van Strafvordering van toepassing zijn. In dat licht zou mevrouw Griffith het een groot goed vinden dat de rechter-commissaris beslist over het verstrekken van gegevens en niet de officier van justitie.

Daarnaast verneemt zij nog graag wat de kosten zijn die de bewaarplicht met zich brengt en of er inmiddels overleg met de providers heeft plaatsgevonden over de vraag of de huidige regels uit de Telecomwet van toepassing zullen zijn op de bewaarplicht.

Antwoord van de minister

De **minister** geeft aan dat het onderhavige ontwerp-kaderbesluit niet is geagendeerd voor de nog deze maand geplande JBZ-raad, aangezien er nog nadere discussies over moeten plaatsvinden en het derhalve nog niet rijp is voor besluitvorming. In dat licht is het dan ook uiterst twijfelachtig

dat de desbetreffende voorschriften voor 1 juni 2005 zullen kunnen worden aangenomen.

De onderhavige kwestie kent twee invalshoeken. De eerste is of voor het bewaren van verkeersgegevens een rechtsgrondslag is te vinden in het EEG-verdrag en dan vooral in de bepalingen inzake de organisatie van de interne markt en het opheffen van verkeersbelemmeringen, die veroorzaakt kunnen worden door verschillen in wetgeving op dit terrein. De tweede invalshoek gaat uit van de rechtshulp, in de zin dat, juist vanwege argumenten inzake ineffectiviteit, het wenselijk is dat indien de bewaarplicht gerealiseerd wordt, deze in zoveel mogelijk Europese landen wordt ingevoerd.

De maatregel dient niet ter bestrijding van het terrorisme *sec*, maar ter bestrijding van criminaliteit in het algemeen, waarbij uiteraard de aspecten subsidiariteit en proportionaliteit goed in het oog moeten worden gehouden. Ondanks het gevaar dat criminelen andere manieren zullen zoeken om onderling verkeer in stand te houden, blijkt uit de feiten en ook uit de huidige praktijk bij de Technische recherche in Nederland, dat de bewaarplicht wel degelijk voordelen biedt.

De Erasmus Universiteit is door de minister gevraagd te onderzoeken wat van een bewaarplicht verwacht kan worden met betrekking tot effectiviteit en kosten. Van belang is overigens dat de bewaartermijnen een langere periode beslaan, omdat hierdoor gegevens over een lange periode voorafgaand aan het misdrijf nagetrokken kunnen worden. Naar verwachting zal de lengte van de bewaartermijnen variëren afhankelijk van het soort verkeer, te weten telefoon, e-mail en internet.

De vraag of er rechtsgrondslag in de eerste pijler of in de derde pijler is, heeft alleen betrekking op de procedure, maar zal wezenlijk niets aan de inhoud van de regeling veranderen. De besluitvorming vindt in beide procedures plaats in de Raad en wordt voorbereid in niet-openbare ambtelijke werkgroepen. In de huidige procedure vindt de besluitvorming in de Raad in unanimité plaats. Daarna zullen de nationale parlementen beoordelen of er mee ingestemd kan worden, dus ook de Tweede Kamer. Als zij niet instemt met deze besluitvorming, zal Nederland niet voor een ontwerp-kaderbesluit beslissen. Bij behandeling in het Europees Parlement neemt dit bij meerderheid een standpunt in en doet de Raad dat bij gekwalificeerde meerderheid. Wanneer beide verschillende standpunten hebben, wordt er een procedure gevolgd om tot overeenstemming te komen.

De minister benadrukt dat in de huidige procedure dezelfde instanties zich over het voorstel buigen als in een procedure via de Commissie, al hebben zij daarin wel een andere functie. Het Europees Parlement heeft nu niet de rol van medewetgever, maar zal zich in een advies uitspreken over het ontwerp-kaderbesluit dat door de Raad bij de besluitvorming wordt betrokken. Daarna buigen de nationale parlementen zich erover. Er is bewust gekozen voor deze gang van zaken in de derde pijler, omdat het voorstel geen materie betreft dat onder het communautaire EG-recht valt. Om te kunnen beoordelen of er alsnog een rechtsbasis is om de bewaarplicht bij de eerste pijler onder te brengen, zal de Commissie hiertoe eerst zelf met een voorstel dienen te komen. Zolang dit voorstel er niet ligt, ziet de minister geen aanleiding om af te zien van de huidige onderhandelingen terzake in de Europese Raad.

De overheid zal niet tot alle bewaarde gegevens toegang hebben, aangezien daarvoor de rechtsvorderingprocedures in het kader van de opsporing gelden. De beeldvorming dat er sprake is van opslaan van de inhoud van gesprekken is niet juist. Het gaat om gegevens die providers al in hun bezit hebben in het kader van de dienstverlening, zoals het van maken van rekeningen.

Tijdens het recente Nederlandse EU-voorzitterschap heeft op verzoek van de KPN overleg plaatsgevonden met de providers. Hoewel de minister graag bereid is met hen nader overleg te voeren, is dat naar zijn oordeel

pas zinvol als er meer duidelijkheid is over de aspecten van subsidiariteit en proportionaliteit en over de met de maatregel gemoeide kosten. Minimumbewaartermijnen zijn niet aan de orde en wat de maximumbewaartermijnen dienen te zijn, zal uit het onderzoek moeten blijken.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **Jonker** (CDA) vraagt of wat betreft de Nederlandse regering de bewaarplicht van verkeersgegevens alleen zal gelden ten aanzien van gevallen van zware criminaliteit.

Daarnaast acht zij het van belang dat de minister voorafgaand aan de besluitvorming, ook oriënterende gesprekken voert met de providers, hetgeen naar haar oordeel bij hen veel kou uit de lucht zou kunnen nemen.

Daar nu vaststaat dat besluitvorming niet voor 1 juni aanstaande zal plaatsvinden, is zij benieuwd van de minister te vernemen wat naar zijn inschatting wel een haalbare invoeringsdatum zal zijn.

Mevrouw **Albayrak** (PvdA) blijft bij haar klemmende verzoek aan de minister om het daarheen te leiden dat de onderhandelingen in de Europese Raad over de bewaarplicht worden gestaakt nu blijkt dat de rechtsgrondslag voor onderbrenging in de derde pijler ontbreekt. Waar naar haar oordeel de bewaarplicht zich dient te beperken tot gevallen van ernstige criminaliteit en terrorismebestrijding, zal verbreding van die plicht naar alle vormen van criminaliteit de proportionaliteit aantasten.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks) benadrukt dat naast de vraagtekens die kunnen worden geplaatst bij de effectiviteit en nut en noodzaak van de nu voorgestelde maatregel, het in ieder geval uit democratisch oogpunt de voorkeur verdient de verdere procedure via de Europese Commissie en het Europees Parlement te laten verlopen.

Mevrouw **Van der Laan** (D66) ziet nog steeds een tegenstrijdigheid in de argumentatie van de minister. Hij geeft aan behoefte te hebben aan nader onderzoek naar proportionaliteit, subsidiariteit, effectiviteit en kosten van de maatregel, maar tegelijkertijd brengt hij namens de Nederlandse regering al wel forse standpunten in de Europese Raad naar voren. Zij persisteert dan ook bij haar dringende oproep aan de minister om ervoor zorg te dragen dat het voorstel in de Raad van tafel gaat, zodat de bewaarplicht geregeld kan worden via de democratische procedure van Europese Commissie en Europees Parlement.

Mevrouw **Gerken** (SP) is niet overtuigd door de argumentatie van de minister. Het is de arrogantie van de Europese Raad ten top, dat deze zijn weg vervolgt en niet de Europese Commissie de ruimte wil geven om met een nieuw voorstel hierover te komen.

Refererend aan de opmerking van de minister dat de maatregel alleen betrekking zal hebben op het bewaren van gegevens, vraagt mevrouw Gerken zijn reactie op een recent artikel in de Volkskrant waarin melding wordt gemaakt van een non-paper waarin staat dat Justitie zal bijhouden wie met wie belt, wanneer en waar, en ook dat zij standaard zal kunnen beschikken over de pincode waarmee iemand zijn voicemail kan afluisteren.

De heer **Eerdmans** (LPF) vraagt de minister met klem om de ook tijdens dit algemeen overleg geuite inhoudelijke bezwaren tegen de bewaarplicht te betrekken bij de verdere onderhandelingen. Verder wacht hij met belangstelling de resultaten van het onderzoek van de Erasmus Universiteit af, waarbij hij de hoop uit spreekt dat ze aan zullen tonen dat het voor-

stel een effectief middel zal blijken te zijn in de strijd tegen terreur en andere misdaden.

Mevrouw **Griffith** (VVD) vraagt de minister bij brief aan de Kamer meer duidelijkheid te verschaffen inzake de toepasbaarheid van de bewaartermijnen, de kosten etc.

De **minister** geeft aan dat als uit het onderzoek van de Erasmus Universiteit blijkt dat er nut en noodzaak zijn voor een bewaarplicht, dit wat betreft Nederland zal betekenen dat deze in beginsel voor ernstige misdrijven geldt, uitgaande van een bewaartermijn van één jaar. Hij wil er verder geen enkel misverstand over laten bestaan dat een procedure waarbij een rol is weggelegd voor het Europees Parlement de voorkeur van Nederland verdient. De Europese Commissie is bezig een initiatief te ontwikkelen gebaseerd op artikel 95 van het EG-Verdrag, dat qua bewaartermijnen en reikwijdte overigens vermoedelijk tot precies dezelfde uitkomsten zal leiden als het voorstel dat nu in discussie is. De rechtsbasis als zodanig is op dit moment inhoudelijk nog niet aan de orde, in afwachting van de uitkomsten van de discussie over onderbrenging in de eerste dan wel de derde pijler. Desgevraagd door mevrouw Albayrak of Nederland tegen zal stemmen indien het nu voorliggende voorstel dat verder gaat dan de Nederlandse uitgangspunten, in de Raad in stemming wordt gebracht, antwoordt de minister bevestigend. Wellicht ten overvloede wijst hij er nog op dat indien de bewaarplicht ondergebracht zal worden in de eerste pijler, de besluitvorming terzake niet zozeer in de nationale parlementen als wel in het Europees Parlement zal plaatsvinden. Ongeacht het standpunt dat de Tweede Kamer alsdan zal innemen, er zal dan geen blokkerende werking van uit kunnen gaan richting besluitvorming in het Europees Parlement.

De minister kan niet ingaan op de aftapvergoedingen, omdat deze onder een andere regeling vallen.

De onderzoeksresultaten van de Erasmus Universiteit worden door de minister voor de zomer verwacht en zullen openbaar zijn.

De voorzitter van de vaste commissie van Justitie,
De Pater-van der Meer

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Noorman-den Uyl

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Van Heteren

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Coenen